ئىستىقلال ئاۋازى

ئايلىق ئاخبارات ژۇرنىلى

ئومۇمىي 9 ـ سان

ئاپرىل 2021

توغرا تەشۋىقات ئۇيغۇرشۇناسلىق تۈنجى باسقۇچىدۇر

ئەنگلىيە پارلامېنتى:

خىتاي ئۇيغۇرلارغا ئىرقىي قىرغىنچىلىق يۈرگۈزدى

DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĞİ
شەرقىي تۈركىستان ئاخبارات ۋە مېدىيا جەمئىيىتى

Istiqlal TV Istiqlal TV Istiqlal TV Istiqlal TV

خىتاينىڭ ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتىگە قارشى زور كۆلەملىك پائالىيەت ئۆتكۈزۈلدى

1 - ئاپرىل تۈركىيە باشچىلىقىدىكى بىر قانچە دۆلەتتە، خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتىگە قارشى «چاقچاق ئەمەس، ئىرقىي قىرغىنچىلىق» شوئارى بىلەن زور كۆلەملىك بىرلەشمە پائالىيەت ئۆتكۈزۈلدى.

خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى ئەزاسى شەرقىي تۈركىستان ئىنسان ھەقلىرىنى كۆزىتىش جەمئىيىتى تۈركىيەدىكى يەرلىك تەشكىلاتلار بىلەن ھەمكارلىشىپ، ئاستىدا شەرقىي تۈركىستان مۇنبىرى قۇرۇپ چىققان بولۇپ، مۇنبەر خەلقئارادا «يالغانچىلار كۈنى» دەپ تونۇلغان 1 - ئاپرىل كۈندىن پايدىلىنىپ، خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتىگە قارشى خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ دىققىتىنى تارتىش مەقسىتىدە «چاقچاق ئەمەس، ئىرقىي قىرغىنچىلىق» شوئارى بىلەن تۈركىيەنىڭ بارلىق ۋىلايەت، شەھەرلىرىدە خىتايغا قارشى زور كۆلەملىك پائالىيەت ئۆتكۈزدى.

پائالىيەتكە 34 دۆلەتتىكى 200 گە يېقىن تەشكىلات ئاۋاز قوشقان بولۇپ، دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا تۈركچە، ئىنگلىزچە ۋە باشقا تىللاردا بايانات ئېلان قىلىندى.

ئىستانبۇلنىڭ بەيازىت مەيدانىدا ئېلان قىلىنغان بايانات ئالدى بىلەن خەلقئارا مۇساپىرلار مۇنبىرىنىڭ رەئىسى ئۇغۇر يىلدىرىمنىڭ بايانىدا بىلەن باشلاندى. ئۇ بايانىدا تۈركىيە ھۆكۈمىتى ۋە دۇنيا ئىسلام ھەمكارلىق تەشكىلاتىنى شەرقىي تۈركىستان مەسىلىدە باشلامچىلىق رولىنى ئېلىشقا، بارلىق ئىسلام دۇنياسى ۋە خەلقئارا جەمئىيەتنى خىتاي ماللىرىنى بايقۇت قىلىشقا چاقىردى.

ئارقىدىن İHH ئىنسانىي ياردەم ۋەقفى رەئىسى بۇلەنت يىلدىرىم ئەپەندى بايانات ئېلان قىلدى. ئۇ بايانىدا خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتىنى يوشۇرۇش مەقسىتىدە خەلقئارا جەمئىيەتكە يالغان تەشۋىقات

تارقىتىۋاتقانلىقىنى، ئۇيغۇرلار خىتاي تەرىپىدىن يوقىتىلىۋاتقان بىر پەيتتە، تۈركىيە خەلقى بۇنىڭغا سۈكۈت قىلالمايدىغانلىقىنى، جازا لاگېرلىرىنىڭ تاقىلىشى، شەرقىي تۈركىستاننىڭ خەلقىمىزنى جەمئىيەتكە ئېچىۋېتىلىشى كېرەكلىكىنى بىلدۈردى.

دوغۇش جامەسى ۋە ئىلمىي تەتقىقات جەمئىيىتى رەئىسى مەھمەت تالۇ، يېتەكچى ئىمام-خاتىپلار جەمئىيىتى رەئىسى تايفۇر ئەسەن، ئەركىن تەپەككۇر ۋە تەلىم-تەربىيە ھوقۇقى جەمئىيىتى رەئىسى ھۇلىيا شەكەرجى خانىم، ھەق ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى فېدېراتسىيەسى رەئىسى مۇستافا سەما سۈرۈجۈ، جاھاننۇما جەمئىيىتى مۇئاۋىن رەئىسى سەردار ئاكچە قاتارلىق تەشكىلات ۋە جەمئىيەت رەھبەرلىرى سۆز قىلىپ، خەلقىمىزنى جەمئىيەت ۋە ئىسلام دۇنياسىنى شەرقىي تۈركىستان خەلقىگە ئىگە بولۇشقا چاقىردى.

پائالىيەتتە يەنە شەرقىي تۈركىستان ئىنسان ھەقلىرى كۆزىتىش جەمئىيىتى رەئىسى نۇرىددىن ئىزباسار بايانات ئېلان قىلدى. ئۇ بايانىدا خىتاينىڭ ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدىن بۇيانقى ئەڭ ئېغىر ئىنسانىي ھوقۇق دەپسەندىچىلىكى سادىر قىلىۋاتقانلىقىنى، شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭ خىتايغا قارشى كۆرەشتىن قەتئىي ۋاز كەچمەيدىغانلىقىنى، خەلقىمىزنى جەمئىيەتنىڭ، بولۇپمۇ ئىسلام دۇنياسىنىڭ سۈكۈت قىلىشى خىتاينى جاسارەتلەندۈرگەنلىكىنى، شۇڭا خەلقىمىزنى جەمئىيەت خىتاينى جازا لاگېرلىرىنى تاقاشقا مەجبۇرلاش ئۈچۈن ھەرىكەتكە ئۆتۈشى، خىتاي ماللىرىنى بايقۇت قىلىشى كېرەكلىكىنى بىلدۈردى.

پائالىيەتتە يەنە ئىستانبۇل ئۇنىۋېرسىتېتى ئوقۇغۇچىسى مەلىكە خانىم خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان ئىرقىي قىرغىنچىلىق قىلمىشىنىڭ ئىسپاتى سۈپىتىدە جازا لاگېرىغا قامالغان ئائىلىسى ھەققىدە گۇۋاھلىق بەردى.

İHH ئىنسانىي يارەم ۋەقفىنىڭ تۈركىيەنىڭ

باشقا شەھەرلىرىدىكى شۆبىلىرىمۇ ئوخشاش ۋاقىتتا پائالىيەت تەشكىللىدى. تۈركىيەنىڭ 21 ۋىلايىتىدە ئۆتكۈزۈلگەن پائالىيەتتە خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندىكى ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتىگە قارشى بايانات ئېلان قىلىندى. بۇلاردىن سىرت، 22 ۋىلايەتتە ئىرقىي قىرغىنچىلىق ئەكس ئەتتۈرۈلگەن سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. يەنە 40 ۋىلايەتتە ئومۇمىيۈزلۈك ھالدا مەخسۇس تەييارلانغان ماسكا تاقاپ، پىلاكاتلارنى كۆتۈرۈپ پىيادە يۈرۈش قىلىش ئۈسۈلى بىلەن، خىتاينىڭ قىلمىشلىرىغا نارازىلىق بىلدۈرۈلدى ھەمدە ئىرقىي قىرغىنچىلىق تەسۋىرلەنگەن كىتابچە ۋە ماسكا تارقىتىلدى.

بۇگۈن تۈركىيە ۋاقتى كەچ سائەت توققۇزدا تۈركىيە ۋە خەلقىئارادىكى 200 گە يېقىن تەشكىلات ۋە جەمئىيەت بىرلىكتە تۈنتىپردا خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندىكى ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتى ھەققىدە «چاقچاق ئەمەس، ئىرقىي قىرغىنچىلىق» شوئارى بويىچە ھەشتەگ پائالىيىتى پىلانلىغان بولۇپ، بارلىق تۈركىيە خەلقىنى، شۇنداقلا مۇھاجىرەتتىكى شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى پائالىيەتكە ئاكتىپ ئاۋاز قوشۇشقا چاقىردى.

تۈركىيەدىكى بەش ۋىلايەتتە سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى

> بارىن جىھادىنىڭ 31 يىللىقىنى خاتىرىلەش ۋە بۇ تارىخىي ۋەقەنى تۈركىيە خەلقىگە بىلدۈرۈش مەقسىتىدە، 5 -، 6 - ئاپرىل كۈنلىرى تۈركىيەنىڭ بەش ۋىلايىتىدىكى ئالتە ئورۇندا سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى.

كۆرگەزمە خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكىنىڭ باشچىلىقى ۋە شەرقىي تۈركىستان يېڭى نەسىل ھەرىكىتى بىلەن سۈتۈق بۇغراخان ئىلىم ۋە مەدەنىيەت ۋەقفىنىڭ ھەمكارلىقىدا تەشكىللەنگەن بولۇپ، ئىستانبۇلنىڭ ئەسەنلەر، ئەيۋۇب سۇلتان رايونلىرى، كونيادىكى كۆلتۈر باغچىسى، قەھرىمانماراشتىكى مىللىي ئىرادە مەيدانى، كاستامونۇدىكى نەسرۇللاھ جامە مەيدانى قاتارلىق مۇھىم ئورۇنلاردا ئۆتكۈزۈلدى.

كۆرگەزمىگە بارىن شېھىتلىرىگە ئالاقىدار سۈرەتلەر، شۇنداقلا جازا لاگېرى، زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان شېھىتلەر، چېقىلغان مەسچىتلەر قاتارلىق خىتاينىڭ يېقىنقى بىر نەچچە يىل ئىچىدە شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان ئىرقىي قىرغىنچىلىق، تېررور سىياسەتلىرى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن سۈرەتلەر كۆرگەزمە قىلىندى. كۆرگەزمىنى زىيارەت قىلغان تۈركىيە خەلقى خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندىكى جىنايەتلىرىنى چوڭقۇر تونۇپ يەتكەنلىكىنى، شەرقىي تۈركىستان خەلقىگە ھەمدەمدە بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى.

سۈتۈق بۇغراخان ئىلىم ۋە مەدەنىيەت ۋەقفى كونيا شۆبىسى تەشكىللىگەن سۈرەت كۆرگەزمىسى 5 -

ئاپرىل باشلانغان بولۇپ، كونيا كۆلتۇر باغچىسى مەيدانىدا ئۆتكۈزۈلدى. ئۇچ كۈن جەريانىدا كېلەچەك پارتىيەسىدىن بىر ھەيئەت،IHH ئىنسان مەدەنىيەت ھەرىكىتىدىن بىر ھەيئەت، بىر قىسىم ئاخبارات ئورگانلىرى ۋە يەرلىك خەلق كۆرگەزمىنى زىيارەت قىلدى.

سۈتۈق بۇغراخان ئىلىم ۋە مەدەنىيەت ۋەقفى كونيا شۆبە رەئىسى ئابدۇلئەھەد ئۇدۇن ئەپەندى بۇ ھەقتە زىيارىتىمىزنى قوبۇل قىلىپ، كۆرگەزمىگە كونيا شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ يارەدەم قىلغانلىقىنى، يەرلىك ساقچىلارنىڭ ھەمكارلاشقانلىقىنى، كۆرگەزمە ئاپتوبۇس بېكەت ئالدىغا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلىقى سەۋەبلىك، زىيارەتچىلەرنىڭ كۆپ بولغانلىقىنى ئېيتتى. شۇنداقلا تۈرك ياشلىرىنىڭ بارىن جىھادى ھەققىدە مەلۇماتى يوق ئىكەنلىكىنى، زىيارەتكە كەلگەن ياشلارغا تەپسىلىي تونۇشتۇرۇلغاندىن كېيىن، ئۇلار: «سىلەرگە نېمە ئىش قىلىپ بېرەلەيمىز؟» دەپ سوراشقانلىقىنى، كۆرگەزمىنىڭ نەتىجىلىك بولغانلىقىنى بىلدۈردى.

خىتاينىڭ تۈركىيەدىكى باش ئەلچىخانىسىنىڭ سۆزلىرى

تۈركىيەدە قاتتىق نارازىلىق قوزغىدى

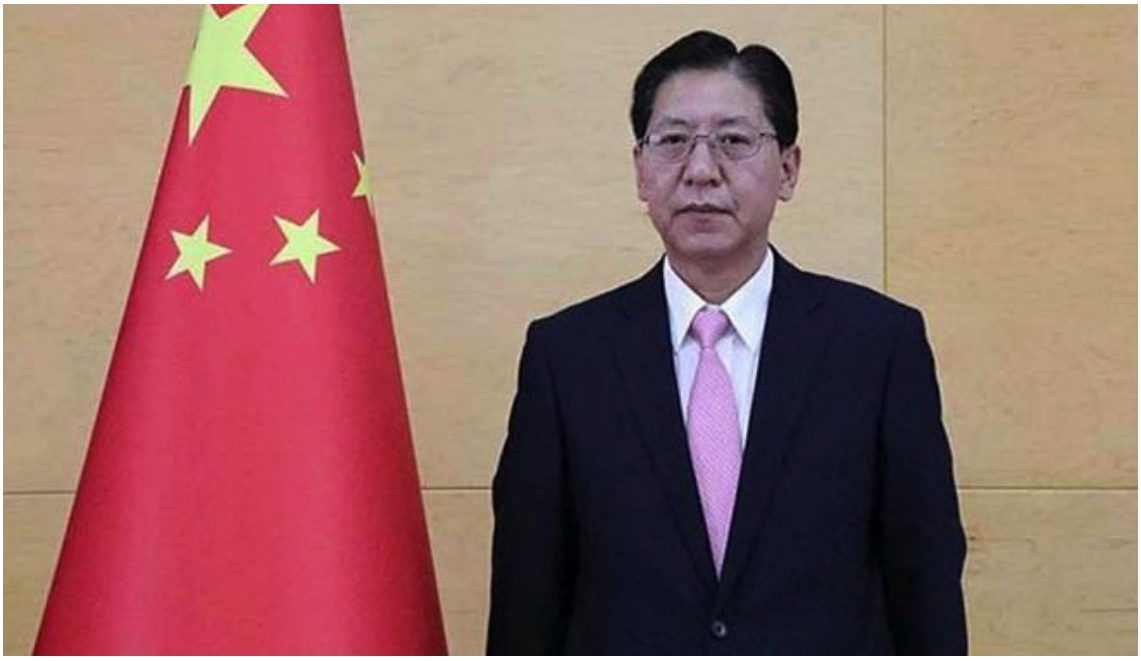

خىتاينىڭ ئەنقەرەدە تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى لىيۇ شاۋبىن ئەلچىخانىنىڭ ئىجتىمائىي ئالاقە تور بېكەتلىرىدىكى ھەمبەھرىلەنگەن مەزمۇنلار سەۋەبىدىن تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىگە چاقىرىلغان.

خىتاينىڭ ئەنقەرەدە تۇرۇشلۇق باش ئەلچىخانىسى تۈتتىپ ھېسابىدا ئىيى پارتىيەسىنىڭ رەئىسى مەرال ئاقشەنەر ۋە ئەنقەرە شەھەر باشلىقى مەنسۇر ياۋاشنىڭ تۈتتىپ ھېساباتىنى قوشۇپ: «خىتاي تەرەپ ھەر قانداق ئادەم ياكى كۈچنىڭ خىتاينىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە زېمىن پۈتۈنلىكىگە بولغان ھەرقانداق خىرىسقا قەتئىي قارشى تۇرىدۇ ۋە ئۇنى قاتتىق ئەيىبلەيدۇ. خىتاي تەرەپ بۇنىڭغا قارشىلىق كۆرسىتىش ھوقۇقىنى قوغدايدۇ» دەپ يوللىغان.

لىيۇ شاۋبىننىڭ شەرقىي تۈركىستاندىكى سىستېمىلىق ئىرقىي قىرغىنچىلىق ۋە ئاسسىمىلياتسىيە سىياسىتىنى تەنقىد قىلغان ۋە شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى قوللىغان ئىيى پارتىيەسىنىڭ رەئىسى مەرال ئاقشەنەر ۋە ئەنقەرە شەھەرلىك ھۆكۈمەت باشلىقى مەنسۇر ياۋاشنى ھۇجۇم نىشانى قىلغان مەزكۇر بايانلىرى تۈركىيەدە قاتتىق ئىنكاس قوزغىغان.

ئىيى پارتىيەسى بۇنىڭغا تېزلىكتە ئىنكاس قايتۇرۇپ: «قۇرۇق گەپنى توختىتىپ، ئالدى بىلەن ئۇيغۇرلارغا قارىتىلغان ئىرقىي قىرغىنچىلىقنى توختىتىڭلار» دېگەن. خىتاي ئەلچىخانىسى ھەمبەھرىلىگەن مەزمۇنلار يەنە تۈركىيە پارلامېنتىنىڭ ئومۇمىي يىغىنىدا كۈنتەرتىپكە كەلگەن.

ئاق پارتىيەسى گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى مۇستاپا ئەلىتاش ئومۇمىي يىغىندا سۆز قىلىپ، خىتاي باش ئەلچىسىنىڭ دىپلوماتىك قائىدىلەردىن ھالقىپ ھەمبەھرىلىگەن بايانلىرىنى قوبۇل قىلغىلى بولمايدىغانلىقىنى تەكىتلەپ: «بىز بۇ ھەمبەھرىلەنگەن بايانلارنى توغرا دەپ قارىمايمىز. تۈركىيەدىكى سىياسىي پارتىيەلەرنىڭ نېمە دېيىش ۋە قاچان، قانچىلىك سۆز قىلىش ۋە بۇنى بېكىتىشنىڭ باشقا بىر دۆلەتنىڭ باش ئەلچىسى بىلەن ئالاقىسى يوقلۇقىنى ئېنىق ۋە ئوچۇق بىلدۈرىمىز. بۇ بىزنىڭ

دېموكراتىك قائىدىمىزگە زىت ھەرىكەت شەكلى. مەن بۇنى قەتئىي رەت قىلىدىغانلىقىمىزنى بىلدۈرمەكچى» دېگەن.

ئىيى پارتىيەسىنىڭ ئىستانبۇل مۇئاۋىن ۋەكىلى يـاۋۇز ئايرالئوغلى خىتاينىڭ ئەنقەرەدە تۈرۈشلۇق باش ئەلچىخانىسىنىڭ بايانىتىغا ئىنكاس قايتۇرۇپ مۇنداق دېگەن: «مەسىلەن نېمە قىلماقچىسىلەر؟ ھەممىمىزنى جازا لاگېرلىرىغا ئېلىپ بېرىپ، ئاسىمىلياتسىيە قىلامسىلەر؟ بىزنى قىيىن-قىستاققا ئالامسىلەر؟ مەسچىتلىرىمىزنى چېقىۋېتەمسىلەر؟ شەرقىي تۈركىستاندىن كەلگەن زۇلۇمغا ئۇچرىغان قېرىنداشلىرىمىزغا ئوخشاش، بىزنى تۈرمىگە تاشلامسىلەر؟ ئائىلىمىزنى ۋە ئىپپىتىمىزنى دەپسەندە قىلامسىلەر؟»

كېلەچەك پارتىيەسىنىڭ رەئىسى ئەھمەد داۋۇتئوغلىمۇ خىتاينىڭ ئەنقەرەدە تۈرۈشلۇق باش ئەلچىخانىسىنىڭ مەزكۇر ئۇچۇرىنى نەقىل كەلتۈرۈپ: «ھەددىڭلارنى بىلىڭلار! بۇ دېگەن ئەنقەرە!» دەپ ئىنكاس قايتۇرغان.

بۇ ھەقتە تۈركىيە پارلامېنتىدا سۆز قىلغان ئىيى پارتىيەسى گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لۇتفى تۈركقان: «خىتاينىڭ ئەنقەرەدە تۈرۈشلۇق باش ئەلچىخانىسىنىڭ ھەمبەھرىلىگەن بايانلىرى دۆلىتىمىزنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئوچۇق-ئاشكارا ئارىلاشقانلىقتۇر. تۈركىيە دۆلىتى دەرھال ئىنكاس قايتۇرۇشى ۋە بۇ سۆزلەرنى قىلىشقا جۈرئەت قىلغان باش ئەلچىنى «قارشى ئېلىنمايدىغان كىشى» دەپ ئېلان قىلىشى كېرەك» دېگەن.

بۇيۇك بىرلىك پارتىيەسىنىڭ رەئىسى مۇستافا دەستىجى: «خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندىكى زۇلۇمنى يوشۇرۇشقا كۈچى يەتمىگىنىگە ئوخشاش، ئىشغالىيەتكە قارشى شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى قوللىغان پۇقرالىرىمىزنى، سىياسىيونلىرىمىزنى تۈركىيەدە بوزەك قىلىشىغا يول قويمايمىز. خىتاينىڭ قىرغىنچىلىقىنى ۋە ئەلچىخانىنىڭ قالايمىقان يازمىلىرىنى قاتتىق ئەيىبلەيمەن» دېگەن.

خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكىنىڭ رەئىسى ھىدايەتۇللاھ ئوغۇزخان بۇ ھەقتىكى نارازىلىقىنى بىلدۈرۈپ: «خىتاي ئەلچىخانىسىنىڭ تۈركىيە سىياسىي پارتىيەلىرىنىڭ رەھبەرلىرىگە قاراتقان يىرگىنچلىك، ھاكاۋۇرلارچە ۋە ھەددىدىن زىيادە تەھدىت بايانلىرىنى قاتتىق ئەيىبلەيمىز. خىتاينىڭ تۈركىيەدە تۈرۈشلۇق باش ئەلچىسى ئىغۋاگەرچىلىك قىلماقتا. تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىمىز بۇ ھەقتە مۇۋاپىق پوزىتسىيە بىلدۈردى» دېگەن.

خىتاي تاشقى ئىشلار بايانىتچىسى جاۋ لىجيەن بۇگۈن بۇ ھەقتە ئىپادە بىلدۈرۈپ، تۈركىيەدىكى خىتاي ئەلچىخانىسىنىڭ سۆزلىرىنىڭ تامامەن توغرا ۋە مۇۋاپىق بولغانلىقىنى، ئەيىبلەشكە بولمايدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن.

ئەنگلىيە پارلامېنتى خىتاينىڭ ئۇيغۇرلارغا قاراتقان جىنايەتلىرىنى ئىرقىي قىرغىنچىلىق دەپ بېكىتتى

22 - ئاپرىل ئەنگلىيە پارلامېنتى خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان تېررور سىياسىتىنى رەسمىي ھالدا «ئىرقىي قىرغىنچىلىق» دەپ بېكىتكەن.

> BBC نىڭ بۇ ھەقتىكى خەۋىرىدە بىلدۈرۈلۈشىچە، ئەنگلىيە پارلامېنتى 22 - ئاپرىل كەچتە خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان تېررور سىياسىتىنى تولۇق ئاۋاز بىلەن «ئىرقىي قىرغىنچىلىق» دەپ ئېتىراپ قىلغان. بۇنىڭ بىلەن ئەنگلىيە پارلامېنتى ئامېرىكا، كانادا ۋە گوللاندىيەدىن كېيىن خىتاينىڭ ئۇيغۇرلارغا قاراتقان جىنايى قىلمىشلىرىنى «ئىرقىي قىرغىنچىلىق» دەپ ئېلان قىلغان غەرب پارلامېنتلىرىنىڭ بىرى بولۇپ قالغان.

بىلدۈرۈلۈشىچە، مەزكۇر پارتىيە ھالقىغان قارار ماقۇللىنىشتىن ئىلگىرى ھاكىمىيەت بېشىدىكى كونسېرۋاتىپلار پارتىيەسى، ئەڭ چوڭ ئۆكتىچى ئىشچىلار پارتىيەسى ۋە ئەركىن دېموكراتلار پارتىيەسى، شوتلاندىيە مىللىي پارتىيەسى ۋە شىمالىي ئىرېلاندىيە دېموكراتچىلار ئىتتىپاق پارتىيەسى قاتارلىقلارنىڭ پارلامېنت ئەزالىرى مەزكۇر تەكلىپنى قوللاپ سۆز قىلغان.

جونسون ھۆكۈمىتى ھازىرغىچە شەرقىي تۈركىستاندا ئىرقىي قىرغىنچىلىق بار-يوقلۇقىنى خەلقئارا سوت مەھكىمىسى ھۆكۈم قىلىشى كېرەك، دەپ كەلگەن. ھاكىمىيەت بېشىدىكى كونسېرۋاتىپلار پارتىيەسىگە تەۋە پارلامېنت ئەزالىرىنىڭ بۇ قانۇن لايىھەسىگە قارشى چىقالمىغانلىقى تەبىئىي ھالدا ئەنگلىيە ھۆكۈمىتىنىڭ خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان سىياسىتىگە قارىتا غايەت زور بېسىمغا دۇچ كەلگەنلىكىنى بىلدۈرىدىكەن.

گەرچە مەزكۇر قارار مەجبۇرلاش كۈچىگە ئىگە بولمىسىمۇ، كۆپلىگەن ئانالىزچىلار بۇ قارارنىڭ خىتاي-ئەنگلىيە مۇناسىۋىتىگە سەلبىي تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشكەن.

مىرزات تاھىر تۈركىيەگە بارغانلىقى سەۋەبلىك 25 يىل كېسىلگەن

ئاۋستىرالىيەنىڭ ABC خەۋەرلىرى تورى بۇگۈن ئۇيغۇر ياش مىرزات تاھىرنىڭ تۈركىيەدە تۇرغانلىقىنى سەۋەبلىك 25 يىل كېسىلگەنلىكى ھەققىدە تەپسىلىي خەۋەر ئېلان قىلغان.

خەۋەردە ئېيتىلىشىچە، ئاۋستىرالىيەنىڭ مېلبۇرن شەھىرىدە ياشاۋاتقان مېھراي مېزىنسوف خانىمنىڭ يولدىشى مىرزات تاھىر يېڭى توي قىلىپ ئۇزۇن ئۆتمەي شەرقىي تۈركىستانغا كەتكەن ۋە تۈتقۇن قىلىنىپ، جازا لاگېرىغا قامالغان. مېھراي خانىم يولدىشىنىڭ بىخەتەرلىكىدىن ئەنسىرەپ، بۇنى ئاخبارات ساھەسىگە ئاشكارىلىماي سۈكۈت قىلىپ كەلگەن. ئەمما مېھراي خانىم ئىككى ھەپتە ئىلگىرى يولدىشى مىرزات تاھىر ھەققىدىكى يېڭى قايغۇلۇق خەۋەرگە ئېرىشكەن.

> مېھراي مېزىنسوف خانىم ئىگىلىگەن ئۇچۇردىن مەلۇم بولۇشىچە، خىتاي مىرزات تاھىرنى تۈركىيەدە تۇرغانلىقى سەۋەبلىك «بۆلگۈنچىلىك» تۆھمىتى بىلەن 25 يىللىق قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلغان. ئۇزۇندىن بېرى يولدىشىنىڭ بىخەتەرلىكىنى نەزەردە تۇتۇپ قىلغان سۈكۈتىنىڭ ھېچنەرسىگە پايدىسى بولمىغانلىقىنى بىلىپ يەتكەن مېھراي خانىم ئاخىرى ئاۋستىرالىيە ABC قانىلىنىڭ مەخسۇس زىيارىتىنى قوبۇل قىلغان.

ئۇ مۇخبىرغا يولدىشىنىڭ خىتاي تەرىپىدىن ئاتالمىش «بۆلگۈنچىلىك» باھانىسى بىلەن 25 يىل كېسىلگەنلىكى، بۇ ھۆكۈمنىڭ ئەمەلىيەتتە ئىنتايىن بىمەنە ئىكەنلىكىنى، يولدىشىنىڭ خىتاي تۆھمەت قىلغاندەك بۆلگۈنچىلىك ھەرىكىتى بىلەن شۇغۇللانغان ئادەم ئەمەسلىكىنى، ئۇنىڭ پەقەت ئۇيغۇر بولغانلىقى سەۋەبلىكلا كېسىلگەنلىكىنى بىلدۈرگەن.

مەلۇم بولۇشىچە، مېھراي خانىم ئاۋستىرالىيەدە تۇغۇلۇپ ئۆسكەن بولۇپ، يولدىشى مىرزات تاھىرمۇ ئاۋستىرالىيەنىڭ مەڭگۈلۈك تۇرۇش ئىجازەتنامىسىگە ئىگە ئىكەن. مېھراي خانىم ئاۋستىرالىيە ھۆكۈمىتىنى ئۇنىڭ يولدىشى بىلەن قايتىدىن جەم بولۇشىغا ياردەم قىلىشقا چاقىرغان.

كۆزەتكۈچىلەر مېھراي خانىمنىڭ يولدىشى ئۈچۈن يۈرەكلىك ئوتتۇرىغا چىقىشى خىتاينىڭ خەلقئارا جەمئىيەتتە ئۇيغۇرلار ھەققىدە تارقىتىۋاتقان خەۋەرلىرىنىڭ يالغان ئىكەنلىكىنى يەنە بىر قېتىم ئىسپاتلاپ بەرگەنلىكىنى، خىتاي شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان ئىرقىي قىرغىنچىلىق ۋە ئىنسانىيەتكە قارشى جىنايىتىنى ئىسپاتلايدىغان پاكىتلارنىڭ تېخىمۇ كۆپ ئىكەنلىكىنى، خىتاينىڭ خەلقئارا جەمئىيەتنى ئالداش مەقسىتىگە يېتەلمەيدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشمەكتە.

ئىستانبۇلدا خىتاينىڭ يالغان تەشۋىقاتىغا قارشى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى

13 - ئاپرىل ئىستانبۇلنىڭ توپكاپىغا جايلاشقان ئاككۇن ئىستانبۇل مېھمانخانىسىدا خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسى توغرۇلۇق يېقىندا تارقاتقان ھۆججەتلىك فىلىمگە قارشى «زۇلمەتتىكى ئىرقىي قىرغىنچىلىق» تېمىسىدا ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

يىغىن خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان تەشكىلاتلار بىرلىكى بىلەن شەرقىي تۈركىستان ئىنسان ھەقلىرىنى كۆزىتىش جەمئىيىتىنىڭ ھەمكارلىقىدا

ئۆتكۈزۈلگەن بولۇپ، خەلقئارا مۇساپىر خەلقلەر جەمئىيىتى رەئىسى ئادۋوكات ئابدۇللاھ رەسۇل دەمىر يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى.

ئالدى بىلەن شەرقىي تۈركىستان ئىنسان ھەقلىرىنى كۆزىتىش جەمئىيىتىنىڭ باش كاتىپى نۇرىددىن ئىزباسار بايانات ئوقۇپ ئۆتتى. ئۇ بايانىدا خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان باستۇرۇش، تېررور سىياسەتلىرىنى، ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايەتلىرىنى خەلقئارادا يوللۇق كۆرسىتىش مەقسىتىدە، 2 - ئاپرىل خىتاي يەر شارى تېلېۋىزىيە تورى ئارقىلىق ھۆججەتلىك فىلىم تارقاتقانلىقىنى، خىتاي فىلىمدە بىر قىسىم ئۇيغۇرلارنى مەجبۇرىي سۆزلەتكەنلىكىنى، ئەمەلىيەتتە فىلىمدىكى كىشىلەرنىڭ سۆزلىرىنىڭ پۈتۈنلەي يالغان ئىكەنلىكىنى مىسال ۋە پاكىتلار ئارقىلىق تەپسىلىي چۈشەندۈرۈپ بەردى.

ئارقىدىن مۇساپىرلار جەمئىيەتلىرى مۇنبىرىنىڭ رەئىسى ئادۋوكات ئۇغۇر يىلدىرىم سۆز قىلدى. ئۇ سۆزىدە ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتىنىڭ خاراكتېرى ۋە ئالاھىدىلىكىنى تونۇشتۇرۇپ، خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئىجرا قىلىۋاتقان تېررور سىياسىتىنىڭ «ئىرقىي قىرغىنچىلىق» ئىكەنلىكىنى تەكىتلىدى.

يىغىندا يەنە سىپرۇس 15 - نويابىر ئۇنىۋېرسىتېتى ئوقۇتقۇچىسى دوكتور شەۋكەت ناسىر سۆز قىلىپ، خىتاينىڭ خەلقئارا جەمئىيەتكە يالغان تەشۋىقات تارقىتىش مەقسىتىدە زور مىقداردا خىراجەت ئاجراتقانلىقىنى، پەقەتلا شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭلا ئەمەس، بەلكى پۈتۈن دۇنيانىڭ خىتاينىڭ يالغان تەشۋىقات قوشۇنىغا دۇچ كەلگەنلىكىنى، يېقىندا خىتاينىڭ 20 مىليوندىن ئارتۇق تور قوشۇنىنى يالغان تەشۋىقات تارقىتىش ئۈچۈن ئىشقا كىرىشتۈرگەنلىكىنى بىلدۈردى.

ئارقىدىن شەرقىي تۈركىستان ئۆلىمالار بىرلىكى رەئىس ۋەكىلى مەھمۇدجان دامۇللام سۆز قىلىپ، خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا يۈرگۈزۈۋاتقان ئىرقىي قىرغىنچىلىق جىنايىتىنى يوشۇرۇش ئۈچۈن مەخسۇس يالغان فىلملەرنى ئىشلەپ، خەلقئارا جەمئىيەتنى ئالداشقا ئۇرۇنغانلىقىنى، ئەمما خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ خىتاينىڭ يالغانچىلىقىنى ئاللىبۇرۇن بىلىپ يەتكەنلىكىنى، فىلمدىكى ئۇيغۇرلارنى رادىكال، تېررورچى قىلىپ كۆرسىتىش ئۈچۈن چاپلانغان تۆھمەتلەرنىڭ پۈتۈنلەي يالغان ئىكەنلىكىنى بىلدۈردى.

ئارقىدىن تۈركىيەدە ياشاۋاتقان تاھىر ئابباسنىڭ خىتاينىڭ مەركۇز ھۆججەتلىك فىلمىدىكى توقۇلما دەللىلىرىنى پاش قىلغان گۇۋاھلىق فىلمى قويۇلدى. ئاخىردا سۆز قىلغۇچىلار مۇخبىرلارنىڭ ئالاقىدار سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى.

بۇلاردىن سىرت، بۇگۈنكى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنىغا ماس ھالدا تۈزۈلگەن پىلانغا ئاساسەن، ئىستانبۇلنىڭ چوڭ سودا سارايلىرىدىكى ۋە 12 چوڭ يولدىكى ئېكرانلاردا خىتاي تۈرمىسىگە قامالغان ئۇيغۇر زىيالىيىسى يالقۇن روزىنىڭ سۈرىتى قويۇلدىغان بولۇپ، ئىككى كۈندىن بىر ھەپتىگە داۋاملىشىدىكەن.

خىتاي تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكى:
تۈركىيەنىڭ ياپچان ھەققىدىكى قارارىغا قەتئىي قارشى تۇرىمىز

خىتاي تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكى بايانىاتچىسى جاۋلىجيەن 13 - ئاپرىل مۇخبىرنىڭ تۈركىيە سوت مەھكىمىسىنىڭ ئابدۇقادىر ياپچانغا قارىتىلغان ئاخىرقى سوت قارارى ھەققىدىكى سوئالىغا جاۋاب بېرىپ: «خىتاي تۈركىيە سوت مەھكىمىسىنىڭ ياپچان ھەققىدىكى قارارىغا قەتئىي قارشى تۇرىدۇ» دېگەن.

خىتاي تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكى بايانىاتچىسى 13 - ئاپرىلدىكى قەرەللىك مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىندا خىتاي مۇخبىرى خىتاي تاشقى ئىشلار بايانىاتچىسى جاۋ لىجيەندىن: «8 - ئاپرىل تۈركىيەنىڭ ئىستانبۇلدىكى 29 - جىنايى ئىشلار سوت مەھكىمىسى خىتاي تەرەپ ئۆتكۈزۈپ بېرىش تەلەپ قىلغان شەرقىي تۈركىستان تېررورلۇق گۇماندارى ياپچان ھەققىدە قارار چىقىرىپ، خىتاي تەرەپنىڭ ئۆتكۈزۈپ بېرىش تەلىپىنى رەت قىلدى، شۇنداقلا ئۇنىڭغا قارىتىلغان نازارەت ۋە چەت ئەلگە چىقىش چەكلىمىسىنى بىكار قىلدى. خىتاي تەرەپ بۇ مەسىلىگە قانداق پوزىتسىيە بىلدۈرىدۇ؟» دەپ سورىغان.

جاۋ لىجيەن بۇنىڭغا جاۋاب بېرىپ: «شەرقىي تۈركىستان ئىسلام ھەرىكىتى ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشى تەرىپىدىن تىزىملىككە كىرگۈزۈلگەن تېررورلۇق تەشكىلاتى. بۇنى تۈركىيە تەرەپمۇ ئېتىراپ

قىلغان. ياپچان شەرقىي تۈركىستان ئىسلام ھەرىكىتى تېررورلۇق تەشكىلاتىنىڭ قۇرغۇچىلىرىنىڭ بىرى، ئۇ خىتاي چېگراسى ئىچىدە كۆپ قېتىم تېررورلۇق ھەرىكەتلىرىنى پىلانلىغان بولۇپ، دەلىل-ئىسپات تولۇق. خىتاي تۈركىيە سوت مەھكىمىسىنىڭ چىقارغان ئالاقىدار ھۆكۈمگە قاتتىق نارازىلىقىنى ۋە قەتئىي قارشى تۇرىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ ھەمدە تۈركىيە تەرەپنى ياپچاننىڭ تېررورچى ماھىيىتىگە جىددىي قاراپ، خاتا ھۆكۈمنى ئۆزگەرتىپ، بۇ دېلونىڭ خىتاي بىلەن تۈركىيە مۇناسىۋىتىگە ئېغىر سەلبىي تەسىر كۆرسىتىشىدىن ساقلىنىشقا چاقىرىدۇ» دەپ بىلجىرلىغان.

خىتاي تۈركىيەدە ياشاۋاتقان جامائەت ئەربابى ئابدۇقادىر ياپچاننى قايتۇرۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلىپ، تۈركىيەگە بىرىنچى قېتىم 2016 - يىلى ۋە 2019 - يىلى بەش بەتلىك، 2020 - يىلى 6 - ئايدا 68 بەتلىك ئەرزنامە سۇنغان. تۈركىيە سوت مەھكىمىسى خىتاي تەرەپنىڭ بۇ ئەيبلەشلىرىنىڭ جىنايەت ئارتىشقا دەلىل-ئىسپات بولالمايدىغانلىقىنى تەكىتلەپ، خىتايدىن قايتا دەلىل-ئىسپات تەلەپ قىلغان بولسىمۇ، بىراق خىتاي تەرەپ ھېچقانداق دەلىل-ئىسپات كەلتۈرەلمىگەن. بۇ يىل 8 - ئاپرىل تۈركىيە سوت مەھكىمىسى ئىستانبۇل چاغلايانىدىكى ئەدلىيە سارىيىدا ئابدۇقادىر ياپچان ئۈستىدىن يېپىق سوت ئېچىپ، خىتاينىڭ ئەيبلەشلىرىنىڭ ئاساسى يوق دەپ قاراپ، خىتاينىڭ قايتۇرۇپ بېرىش تەلىپىنى رەت قىلغان. سوت مەھكىمىسى يەنە ئابدۇقادىر ياپچان دېلوسىنىڭ بىكار قىلىنغانلىقى ۋە ئۇنىڭ ئەركىنلىككە چىققانلىقىنى بىلدۈرگەن.

> ئابدۇقادىر ياپچاننىڭ ئادۋوكاتى مەھمەت ئەنەس بۇ ھەقتە: «بۇگۈن بۇ دەۋا نەتىجىلىك ئاخىرلاشتى. ئىلگىرىكى سوتتا ئابدۇقادىر ئەپەندىنىڭ چەت ئەلگە چىقىشى چەكلەنگەن ئىدى. بۇ قېتىمقى سوتتا بۇ قارارمۇ بىكار قىلىندى» دېگەن.

خىتاي يەرشارى تېلېۋىزىيە تورىنى ياۋروپادا چەكلەش چاقىرىقى كۆچەيمەكتە

گېرمانىيە ئاۋازىنىڭ 12 - ئاپرېلدىكى خەۋىرىدە بىلدۈرۈلۈشىچە، خىتاي تەرىپىدىن تېلېۋىزوردا «جىنايەتچى»نى ئېتىراپ قىلىشقا مەجبۇرلانغان بىر قىسىم كىشىلەر ياۋروپانىڭ خىتاي يەرشارى تېلېۋىزىيە تورىغا بەرگەن تارقىتىش ئىجازەتنامىسىنى قايتا ئويلىشىشنى تەلەپ قىلغان.

خەۋەردە قەيت قىلىنىشىچە، خىتاينىڭ تېلېۋىزىيە قانالىلىرىدا «جىنايەتچى»نى ئېتىراپ قىلىشقا مەجبۇرلانغان 13 كىشى ياۋروپا سۇنئىي ھەمراھ خەۋەرلىشىش شىركىتىدىن خىتاي يەرشارى تېلېۋىزىيە تورى (CGTN)نى چەكلەشنى تەلەپ قىلغان. تەلەپ مەكتۇپى كىشىلىك ھوقۇق تەشكىلاتى «قوغدىغۇچى مۇھاپىزەتچىلەر» تەرىپىدىن ئېلان قىلىنغان بولۇپ، مەكتۇپتا خىتاينىڭ بىر قاتار قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش قىلمىشلىرى تەپسىلىي بايان قىلىنغان.

مەكتۇپتا يەنە: «بىز سىلەردىن دېموكراتىك جەمئىيەتتىكى تېلېۋىزىيە شىركەتلىرىنىڭ قەستەن بۇرمىلانغان ۋە قىيىن-قىستاققا ئېلىش ئارقىلىق ياساپ چىققان ئۇچۇرلارنى تارقىتىش-تارقاتماسلىقنى بېكىتىشنى تەلەپ قىلىمىز»

بىلدۈرۈلۈشىچە، مەكتۇپقا ئىمزا قويغۇچىلار ئىچىدە خىتاي كىشىلىك ھوقۇق ئادۋوكاتى باۋ لۇڭجۇن، جياڭ تىەنيۇڭ، خوڭكوڭدىكى ئەنگلىيەنىڭ سابىق كونسۇلخانىسىنىڭ خىزمەتچىسى سايمېن چېڭ قاتارلىقلار بار ئىكەن.

فرانسىيە ئاگېنتلىقىنىڭ خەۋىرىدە بىلدۈرۈشىچە، مەزكۇر مەكتۇپتا ئاۋسترالىيە ئاممىۋى تارقىتىش شىركىتى SBS نىڭ مارت ئېيىدا خىتاي ئىگىدارچىلىقىدىكى تېلېۋىزىيە قانالىلىرىنىڭ مەزمۇنىنى ئىشلىتىشنى توختىتىپ، بۇلارنىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسى بويىچە تەكشۈرۈشنى ساقلاۋاتقانلىقىمۇ تىلغا ئېلىنغان.

ئەنگلىيە خەۋەرلىشىش ئىدارىسى بۇ ھەقتە توختىلىپ، ياۋروپانىڭ چېگرا ھالقىغان تېلېۋىزىيە كېلىشىمنامىسىگە ئاساسەن، خىتاي يەر شارى تېلېۋىزىيە تورىنىڭ فرانسىيە نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ئورگىنىنىڭ نازارىتى ئاستىدا ئىكەنلىكىنى، ئۇلارنىڭ فرانسىيە ۋە ئەنگلىيەنى ئۆز ئىچىگە ئالغان باشقا دۆلەتلەردە يەنىلا ئۆز تەشۋىقاتىنى تارقىتالايدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن.

چاۋۇشئوغلى تۈركىيەنىڭ شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسىدىكى پوزىتسىيەسى ھەققىدە توختالدى

تۈركىيە تاشقى ئىشلار مىنىستىرى مەۋلۇت چاۋۇشئوغلى 20 - ئاپرىل خەۋەر تۈرك قانىلىنىڭ پىروگراممىسىغا قاتناشقاندا مۇخبىرلارنىڭ شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسىدىكى سوئاللىرىغا جاۋاب بېرىپ:

> «تۈركىيە شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسىدە ئەلۋەتتە سەزگۈر. بۇ جەھەتتە ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىۋاتىدۇ ۋە بۇنىڭدىن كېيىنمۇ شۇنداق قىلىدۇ. بىز خىتاي بىلەن بولغان ئالاقىلىرىمىزدە شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسىنى ئوخشىمىغان دەرىجىدە كۈنتەرتىپكە كەلتۈرۈۋاتىمىز. بۇ مەسىلىدىكى سەزگۈرلۈكىمىزنى ۋە ئۇمىدلىرىمىزنى ئىپادىلەۋاتىمىز» دېدى.

ئۇ سۆزىدە يەنە: «بىز بۇ مەسىلىنى ئىنسانپەرۋەرلىك مەسىلىسى دەپ قارايمىز. ئۇيغۇرلار بىزنىڭ قاندىشىمىز. بىزنىڭ دىنىي، مەدەنىيەت، مىللىي ۋە تارىخىي مۇناسىۋىتىمىز بار. بۇنى خىتايمۇ، باشقىلارمۇ نەزەردىن ساقىت قىلالمايدۇ. ئەمما بىز ئۇيغۇر مەسىلىسىنى خىتايغا قارشى دۈشمەنلىككە ئايلاندۇرمايمىز. بىز خىتايغا «بىز ئۆز دۆلىتىمىزنىڭ بىخەتەرلىكىگە سەزگۈر، ئەلۋەتتە سىلەرنىڭ دۆلىتىڭلارنىڭ بىخەتەرلىكىگىمۇ سەزگۈر. سىلەرنىڭ دۆلىتىڭلاردا تېررورلۇق باردۇ يا يوقتۇ. دۆلىتىمىز بولسا تېررورلۇقنىڭ دەردىنى كۆپ تارتتى. ئەمما بىز بىگۇناھ ئۇيغۇر تۈركلىرىنى تېررورچى دەپ قاراش توغرا ئەمەس» دەۋاتىمىز» دېگەنلەرنى بىلدۈردى.

چاۋۇشئوغلى يەنە شەرقىي تۈركىستانغا تەكشۈرۈش ھەيئىتى ئەۋەتىش مەسىلىسى ھەققىدە توختىلىپ، تۈركىيەنىڭ شەرقىي تۈركىستانغا ھەيئەت ئەۋەتىپ، چەكلىمىسىز تەكشۈرۈش تەلىپىنى خىتاي تاشقى ئىشلار مىنىستىرى ۋاڭ يى بىلەن كۆرۈشكەندە يەنە بىر قېتىم ئوتتۇرىغا قويغانلىقىنى، ۋاڭ يىنىڭ بۇنىڭغا قوشۇلغانلىقىنى، ئەمما ھازىرغىچە خىتايدىن رۇخسەت كەلمىگەنلىكىنى بىلدۈردى.

يېقىنقى مەزگىللەردە تۈركىيە ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقىي تۈركىستان مەسىلىسىگە تۇتقان پوزىتسىيەسى تۈركىيەدىكى ئۆكتىچى پارتىيەلەرنىڭ تەنقىدىگە دۇچ كېلىۋاتقان بولۇپ، بۇنى پارلامېنت ۋە تاراتقۇلاردا داۋاملىق كۈنتەرتىپكە كەلتۈرمەكتە. جۈملىدىن كېلەچەك پارتىيەسى رەئىسى ئەھمەت داۋۇتئوغلىمۇ 19-ئاپرىل بىر شەخسىي قانالنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، تۈركىيە ھۆكۈمىتىنى يەنە بىر قېتىم تەنقىدلەپ، تۈركىيەنىڭ ھازىر شەرقىي تۈركىستانغا تۇتقان مۇئامىلىسىنى «تۈركىيە تارىخىدىكى بىر داغ» دەپ سۈپەتلىگەن.

ئەڭ يېڭى دوكلاتتا ب د ت

خىتاينىڭ ئىنسانىيەتكە قارشى جىنايىتىنى تەكشۈرۈشكە چاقىرىلدى

ئامېرىكا ئاۋازىنىڭ خەۋىرىدە بىلدۈرۈلۈشىچە، خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندىكى ئۇيغۇرلارغا زىيانكەشلىك قىلىش قىلمىشىغا ئىزچىل كۆڭۈل بۆلۈپ كېلىۋاتقان خەلقئارا كىشىلىك ھوقۇقنى كۆزىتىش تەشكىلاتى (Human Rights Watch) ئەڭ يېڭى دوكلاتىدا بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنى خىتاينىڭ ئىنسانىيەتكە قارشى جىنايىتىنى تەكشۈرۈشكە چاقىرغان.

خەۋەردە قەيت قىلىنىشىچە، ئامېرىكىدىكى خەلقئارا كىشىلىك ھوقۇقنى كۆزىتىش تەشكىلاتى بىلەن ئىستانفورد ئۇنىۋېرسىتېتى قانۇن فاكۇلتېتىنىڭ «خەلقئارالىق كىشىلىك ھوقۇق ۋە توقۇنۇشنى ھەل قىلىش كىلىنىكىسى» 19 - ئاپرېل بىرلىكتە تەييارلىغان دوكلاتىنى ئېلان قىلغان.

«نەسەبنى ۋە يىلتىزىنى يوقىتىش: خىتاينىڭ ئۇيغۇر ۋە باشقا تۈركىي مۇسۇلمانلارغا قاراتقان ئىنسانىيەتكە قارشى جىنايىتى» دېگەن ماۋزۇدا يېزىلغان 53 بەتلىك مەزكۇر دوكلاتتا خىتاينىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئۇيغۇر ۋە باشقا تۈركىي مىللەتلەرگە ئۇزۇن مۇددەت زىيانكەشلىك قىلغانلىقى، نەچچە مىليون كىشىنى تۈرمىگە تاشلىغانلىقى، ئۇيغۇر ئاياللىرىنى مەجبۇرىي تۇغماس قىلغانلىقى، ئۇيغۇرلارنى مەجبۇرىي ئەمگەككە سېلىۋاتقانلىقىنى بايان قىلىنغان ھەمدە خىتاينىڭ مەزكۇر قىلمىشلىرى ۋە ئۇسۇللىرىنىڭ «ئىنسانىيەتكە قارشى جىنايەت» قاتارىغا كىرىدىغانلىقى قەيت قىلىنغان.

دوكلاتتا يەنە بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنى خىتاي سادىر قىلغان ئىنسانىيەتكە قارشى جىنايەتنى تەكشۈرۈشكە، قارار چىقىرىش ئارقىلىق ئالاھىدە تەكشۈرۈش كومىتېتى قۇرۇپ چىقىشقا چاقىرغان.

مەلۇم بولۇشىچە، خىتاي دائىرىلىرى مەزكۇر دوكلاتقا ئىنكاس قايتۇرۇپ: «بۇ دوكلاتنى تەييارلىغان كىشىلەرنىڭ ھېچقايسىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلىپ باقمىغان، شىنجاڭدىكى ئۇيغۇر نوپۇسى كۇنسېرى ئېشۇاتىدۇ» دەپ بىلجىرلىغان.

ئاۋستراليە ھۆكۈمىتىنىڭ «بىر بەلباغ بىر يول» سودا كېلىشىمىنى بۇزۇشى خىتاينى قاتتىق بىئارام قىلدى

ئاۋستراليەنىڭ ABC خەۋەرلىرى تورىنىڭ بۈگۈنكى خەۋىرىدە بىلدۈرۈلۈشىچە، خىتاي ئەلچىخانىسى ئاۋستراليە ھۆكۈمىتىنىڭ «بىر بەلباغ، بىر يول» كېلىشىمىنى بۇزغانلىقىنى ئەيىبلىگەن.

خەۋەردە قەيت قىلىنىشىچە، ئاۋستراليە ھۆكۈمىتى 21 - ئاپىرىل ۋىكتورىيە ئىشتاتى بىلەن چەت ئەل ئوتتۇرىسىدا ئىمزالانغان تۆت تۈرلۈك كېلىشىمنى بىكار قىلغان بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىكتورىيە ئىشتاتى بىلەن خىتاي ئوتتۇرىسىدا ئىمزالانغان «بىر بەلباغ، بىر يول» سودا كېلىشىمۇ بار ئىكەن.

بۇ ئاۋستراليە فېدېراتسىيە ھۆكۈمىتىنىڭ يېڭى قانۇندا بەرگەن ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ، ئىشتاتلىق ھۆكۈمەتلەر، يەرلىك كېڭەشلەر ۋە دۆلەت ئۇنىۋېرسىتېتلىرىنىڭ باشقا دۆلەتلەر بىلەن تۈزگەن كېلىشىمنى تۈنجى قېتىم بىكار قىلىشى ھېسابلىنىدىكەن. بۇ خەۋەر تارقىلىشى بىلەنلا خىتاينىڭ ئاۋستراليەدىكى باش ئەلچىخانىسى دەرھال نارازلىق بىلدۈرگەن. خىتاي ئەلچىخانىسى نارازلىق بايانىدا: «بۇ ئاۋستراليەنىڭ خىتاي-ئاۋستراليە مۇناسىۋىتىنى ياخشىلاشتا سەممىي ئەمەسلىكىنى يەنە بىر قېتىم كۆرسىتىپ بەردى» دېگەن.

ئاۋستراليە تاشقى ئىشلار مىنىستىرى ماريس پېين بۈگۈن ئەتىگەن قىلغان سۆزىدە، ھۆكۈمەتنىڭ مەزكۇر قارارىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى، خىتاينى بۇ سەۋەبلىك سودا جازاسى ۋە باشقا تەدبىرلەر ئارقىلىق ئۆچ ئالىدۇ، دەپ قارىمايدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن.

ئۇ سۆزىدە يەنە: «مېنىڭچە ئاۋستراليە ئۆزىنىڭ دۆلەت مەنپەئەتى ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىدۇ، بىز بۇ جەھەتتە ئىنتايىن ئېھتىيات بىلەن ئىش قىلىۋاتىمىز. بۇ ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلىرىمىزنىڭ تاشقى سىياسىتىنىڭ ئىزچىل ۋە بىردەك بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈندۇر. بۇ ھېچقانداق دۆلەتكە قارىتىلمىغان، شۇنداقلا ئاۋستراليە بىلەن ھەر قانداق دۆلەتنىڭ مۇناسىۋىتىگە زىيان يەتكۈزۈش مەقسىتىمۇ قىلىنمىغان» دېگەنلەرنى بىلدۈرگەن.

ئۇ خىتاي باش ئەلچىخانىسىنىڭ بايانىتىغا دىققەت قىلغانلىقىنى، بۇ قارارنى خىتاي دائىرىلىرىگە ئۇقتۇرغانلىقىنى، دۆلەتلەرنىڭ ئۆز مەنپەئەتىنى قوغداشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويىدىغانلىقىنىڭ بىر ھەقىقەت ئىكەنلىكى، بۇ مەسىلىلەرگە مۇشۇ نۇقتىدىن قاراش كېرەكلىكىنى تەكىتلىگەن.

يېڭى پورت، تۈرۈبا يولى، تۆمۈر يول ۋە تاشيول قاتارلىق ئۇ ئەسلىھە قۇرۇلۇشلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان «بىر بەلباغ، بىر يول» سودا پىلانىنىڭ قاپلىنىش دائىرىسى ئاسىيادىن ياۋروپاغىچە كېڭەيگەن. مەلۇم بولۇشىچە، ئاۋستراليە ھۆكۈمىتى ئۆزىنىڭ چوڭ رايونلار ئىچىدە خىتاينىڭ تەسىرى ۋە سودا مەنپەئەتىنى مۇستەھكەملەيدىغان قورالغا ئايلىنىپ قېلىشتىن، شۇنداقلا خىتاينىڭ دۇنيانى قاپلىغان قەرز توزىقىغا چۈشۈپ قېلىشتىن ئەندىشە قىلغان.

روزىنىڭ ئەخلاقنى يېتىشتۇرۇشتىكى رولى (1)

ـ مۇھەممەد يۈسۈپ

ئاللاھ تائالا ئىبادەتلەرنى پەقەت ئىنسانلارنىڭ نەپسىنى پاكلاش، روھىنى يۈكسەلتىش ئۈچۈن بۇيرۇغان بولۇپ، ئىبادەت بىلەن ئەخلاق يېتىلىدۇ. چۈنكى ئىنسان ئىبادەتلەرنى كۆرسىتىلگەن بويىچە، تولۇق ۋە تەلەپكە لايىق ئورۇندىغىندا، ئۇنىڭ ئىچكى دۇنياسى پارلاپ نۇرلىنىدۇ، پەزىلەت ۋە ئەخلاقتىن بولغان نېسىۋىسى كۆپەيىدۇ. مۇسۇلماننىڭ ئەخلاقىنى ياخشىلىققا ئۆزگەرتىدىغان ئىبادەتلەرنىڭ ئىچىدە روزىنىڭ تەسىرى كۈچلۈكتۇر. روزا تۇتقان ئادەم كۆپلىگەن دۇنيالىق ۋە ئاخىرەتلىك پايدىلارغا ئېرىشكىنىدىن تاشقىرى، چىدامسىزلىق، سەۋرسىزلىك، بېخىللىق، ئىسراپخورلۇققا ئوخشىغان يامان ئەخلاق ۋە ناچار قىلىقلاردىن نەپسىنى پاكلاش، مەردلىك، سېخىيلىق، سەۋرچانلىق قاتارلىق ئېسىلىككە ۋە پەزىلەتكە قاراپ يۈكسىلىش قاتارلىق نەق پايدىغا ئېرىشىدۇ.

ئىنسان روزا تۇتۇش جەريانىدا ئۆزىنى تونۇيدۇ، ئۆزىنىڭ نەقەدەر ئاجىز بىر مەخلۇقات بولغانلىقىنى، ئاللاھ تائالاغا ھەمىشە موھتاج ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىدۇ، ئاللاھ تائالانىڭ نېمەتلىرىنى، خۇسۇسەن روزا تۇتۇش جەريانىدا ئاچلىقنىڭ دەردىنى تارتقاندىن كېيىن، يىل بويى توقلۇقتىن ئىبارەت نېمەتنى ئاتا قىلغان پەرۋەردىگارىنى ئەسلەيدۇ، بۇ ئاردا ئاچلىقتىن قىينىلىۋاتقان قېرىنداشلىرىنى، يوقلۇق دەردىدە ئاچ قالغانلارنى ئەسكە ئالىدۇ، ئۇلارنىڭ قەدرىگە يېتىدۇ. نەتىجىدە، ئاللاھ تائالاغا بولغان مىننەتدارلىق بۇرچىنى، يوقسۇللارغا ئۆتەشكە تېگىشلىك مۇسۇلمانلىق بۇرچىنى ئادا قىلىشقا تىرىشىدۇ، رەھىم-شەپقەت قىلىش روھى يۈكسىلىدۇ، نېمەتكە شۈكۈر قىلىش كەيپىياتى ئاشىدۇ.

قۇرئان كەرىمدىكى «ئى مۇمىنلەر، سىلەردىن ئىلگىرىكىلەرگە روزا پەرز قىلىنغاندەك، سىلەرنىڭ تەقۋادارلاردىن بولۇشىڭلار ئۈچۈن سىلەرگە رامىزان روزىسى پەرز قىلىندى» دېگەن ئايەت روزىنىڭ تەقۋالىققا ۋەسىلە بولىدىغانلىقىنى ئىپادىلەيدۇ.

تەقۋالىق ئاللاھ تائالانىڭ ئەمر-پەرمانلىرىنى ئورۇنداش، توسقانلىرىدىن يېنىش ئارقىلىق ئۆزىنى ئاللاھ تائالانىڭ ھمايىسى ئاستىغا ئېلىش دېگەن مەننى ئىپادىلەيدۇ. تەقۋالىقنىڭ مۇكاپاتى بۇ دۇنيادا ھۆزۈرلۈق ھايات، ئاخىرەتتە نازۇنېمەتلىك جەننەتتۇر. مەلۇمكى، روزا تەقۋالىقنىڭ ئەڭ ئۇنۇملۇك يولىدۇر. چۈنكى روزا تۇتقان ئادەم روزا سايىسىدا نەپسىنى پاكلاپ، روھنى يۈكسەلتىپ، ئىسلامىي تەربىيە ئالغان بولىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆيلەنمىگەن ياشلارنى روزا تۇتۇش ئارقىلىق ئۆزلىرىنى جىنسىي ھەۋەسنىڭ ئازدۇرۇشلىرىدىن ساقلىنىشقا بۇيرۇغانلىقىنى ھېكمىتىمۇ روزىنىڭ تەربىيە خاراكتېرلىك ئىبادەت ئىكەنلىكىنى ۋە روزا سايىسىدا ئىسلامىي تەربىيە ھاسىل قىلغىلى بولىدىغانلىقىغا ئىشارەت قىلماقتا. چۈنكى روزا تۇتقان ئادەمنىڭ نەپسى ئىستەكلىرى ئاجىزلىشىدۇ ۋە سەۋرچانلىق بىلەن ئۆزىنى نەپسى ۋە جىنسىي ھەۋەسلەرنىڭ كۈچى ئالدىدا خۇددى مۇستەھكەم قەلئەدەك ساقلاپ قالالايدۇ.

”

مۇسۇلمان ئادەم روزىنى پەقەت ئاللاھ رازىلىقىنى كۆزلەپ تۇتۇۋاتقانلىقىنى ھېس قىلغىنىدا، ئۇنىڭدا ئاللاھ رازى بولمايدىغان قىلىق ۋە ئىشلاردىن يىراق تۇتۇپ، نەپسىنى ۋە بارلىق ئىستەكلىرىنى ئاللاھ تائالانىڭ ئىستىكى ئالدىدا بويسۇندۇرۇشى لازىملىقىنى چۈشىنىپ يېتىدۇ. مۇنداق ئادەم ئۆزىنى ئىبادەت ئىچىدە دەپ بىلگەنلىكتىن، بۇ مۇقەددەس ئىبادەتكە زىت كېلىدىغان ھەۋەسلەرنى يېڭىش كويىدا بولىدۇ-دە، ئاللاھ تائالادىن يارەدەم سورايدۇ، نەپسى شەيتاندىن ئاللاھ تائالاغا سېغىنىپ پاناھ تىلەيدۇ ۋە ئۆزىنى ئاللاھ تائالانىڭ ھمايىسى ئاستىغا كىرگۈزۈشكە تىرىشىدۇ. مۇنداق غەيرەت كۆرسەتكەن بىرىنى ئاللاھ تائالا ھەرگىز يالغۇز تاشلاپ قويمايدۇ، بەلكى ئۇنى ھمايە قىلىدۇ، ئۇنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىدۇ، تىلىگەنلىرىنى بېرىدۇ، ئۇنى ئىسلاھ قىلىدۇ ۋە ياخشى بەندىلىرى قاتارىغا قوشىدۇ. بۇ ھەر قانداق بىر مۇسۇلماننىڭ ئارمىنى ۋە كۈندىلىك تىلىكىدۇر.

روزا تۇتقان ئادەم كۆپ يېيىش ۋە كۆپ ئىچىشتىن كېلىپ چىقىدىغان غەپلەت ۋە بىخۇدلۇقنىڭ نەقەدەر يامان ئىكەنلىكىنى روزا تۇتۇش جەريانىدا تونۇپ يېتىدۇ. چۈنكى يىل بويى بىر كۈنمۇ ئاچلىق ھېس قىلماستىن، ھەر كۈنى ۋاقتى-سائىتى بويىچە غىزالىنىپ كەلگەن ئادەم ئاچلىقنىڭ ئازابىنى ۋە دەردىنى ھەرگىز ھېس قىلمايدۇ. ئۇ قانداقمۇ ھېس قىلسۇن؟ بىرەر كۈن ئاچ قالمىغان تۇرسا؟ شۇڭا روزا تۇتۇش جەريانىدا كۈنىگە 15 سائەتتىن 17سائەتكە قەدەر ئاچ قېلىش ئارقىلىق ئاچلىق دېگەننىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى، يوقلۇقنىڭ قانداق قاتتىق ئىكەنلىكىنى ئەمەلىي تەجرىبە بىلەن ياشاپ بىلىدۇ ۋە ھېس قىلىدۇ. مۇنداق ئادەم ئەگەر روزىنى ئاللاھ رازىلىقىنى ۋە ئەخلاقىنى تۇزىتىش

نىيىتى بىلەن تۇتقان بولسا، چوقۇم ئۆزگىرىدۇ، ئۇنىڭدىكى بېخىللىق سېخىيلىققا، تاش يۈرەكلىك رەھىمدىللىككە، غەپلەت ھوشيارلىققا ئۆزگىرىدۇ-دە، يوقسۇللارنىڭ، يېتىملارنىڭ، بىر نانغا زار بولغانلارنىڭ قەدرىگە تولۇق يېتىدۇ ۋە ئۇلارغا ياردەم قولىنى سوزۇشنى مۇسۇلمانلىقنىڭ ۋە ئىنسانلىقنىڭ تەلىپى دەپ بىلىپ، قولىدىن كەلگەننى قىلىدۇ. روزا ئەنە شۇنداق تەربىيە مەكتىپىدۇر. روزا تۇتۇپ بۇنچىلىك ئۆزگىرىش ھاسىل قىلمىغان ياكى روزا تۇتۇش بىلەنمۇ ھېچقانداق تەربىيە ئالمىغان ئىنسانلارنىڭ تۇتقان روزىسى بىھۇدە ئاچلىق ۋە ئۇسسۇزلۇق دەردى چەككەندىن باشقا ھېچ نەرسە ئەمەس. چۈنكى روزا تۇتۇشتىكى مەقسەت ئەمەلگە ئاشمىسا، تۇتقان روزىنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بولسۇن؟ ئىبادەتلەر بۇ دۇنيادا ئەسقاتمىسا، ئاخىرەتتە قانداق ئەسقاتىدۇ؟!

شۇڭا ئۇلىمالار دەيدۇكى، بۇ دۇنيادا جەننەتكە كىرمىگەنلەر ئاخىرەتنىڭ جەننەتلىرىگە كىرەلمەيدۇ. بۇ دېگەننىڭ مەنىسى شۇكى، جەننەت ئەھلىدىن بولىدىغان مۇمىن ئادەم بۇ دۇنيادا جەننەت ئەھلىنىڭ ئىشىنى قىلىدۇ، ئۇنىڭ قەلبى ئىماننىڭ ھۇزۇر-ھالاۋىتى بىلەن ئارام تاپقان، ئەخلاقى خۇددى جەننەت ئەھلىنىڭ ئەخلاقىغا ئۆزگەرگەن، پۈتۈن يۈرۈش-تۇرۇشلىرى جەننەت ئەھلىنىڭ يۈرۈش-تۇرۇشىنى ئالغان بولىدۇ. مۇنداق ئادەم بۇ دۇنيادا قىلىۋاتقان ياخشى ئىشلىرى ۋە ئاللاھ تائالاغا بولغان يېقىنلىقى سەۋەبلىك ئۆزىنى جەننەتتە تۇرۇۋاتقاندەك ھېس قىلىدۇ. شۇڭا بۇ دۇنيانىڭ جەننىتىگە كىرمىگەن ئادەم ئاخىرەتنىڭ جەننىتىگە كىرەلمەيدۇ، دەپ ئېيتىلغان.

روزا تۇتقان ئادەمنىڭ تۇتقان روزىسى ئۇنىڭ مۇئامىلە ئىشلىرىغا ۋە گەپ-سۆزلىرىگە ئەلۋەتتە تەسىر قىلىدۇ. چۈنكى روزا تۇتۇپ تۇرۇپ يالغان ئېيتىشنىڭ، روزا تۇتۇپ تۇرۇپ باشقىلارغا ئازار بېرىشنىڭ نەقەدەر چوڭ گۇناھ ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ-دە، ئۆزىنى تۇتۇۋالىدۇ، كۆنۈپ قالغان يامان ئادەتلىرىنى رامىزاندا قىلمايدۇ ۋە رامىزاندىن كېيىنمۇ ئۆمۈر بويى بۇ يامان ئادەتلەرنى قىلماسلىقنى ئادەت قىلىشقا تىرىشىدۇ، شۇنىڭغا بەل باغلايدۇ.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىر ھەدىستە: «يالغان سۆز قىلىشنى تاشلىمىغان ئادەمنىڭ روزا تۇتتۇم دەپ قورسىقىنى ئاچ قويغانلىقىغا ئاللاھ تائالانىڭ ھاجىتى يوق»دەپ كۆرسەتكەن. دېمەككى، روزا تۇتۇش دېگەن قورساقنى ئاچ قويۇش دېگەنلىك ئەمەس. روزا تۇتقاندا بىر نەرسە يېمەسلىك ۋە ئىچمەسلىك دېگەن روزىنىڭ تاشقى جەھەتتىكى تەلىپى. ئەمما روزىنىڭ ھەقىقىي تەلىپى ئىچكى دۇنيانى ئىسلاھ قىلىشتۇر. جانابى ئاللاھ تائالا ھەممىمىزنى ھەقىقىي مەنىدە روزا تۇتۇپ، ئۇنىڭ مېۋىسىنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە كۆرىدىغانلاردىن قىلسۇن ئامىن.

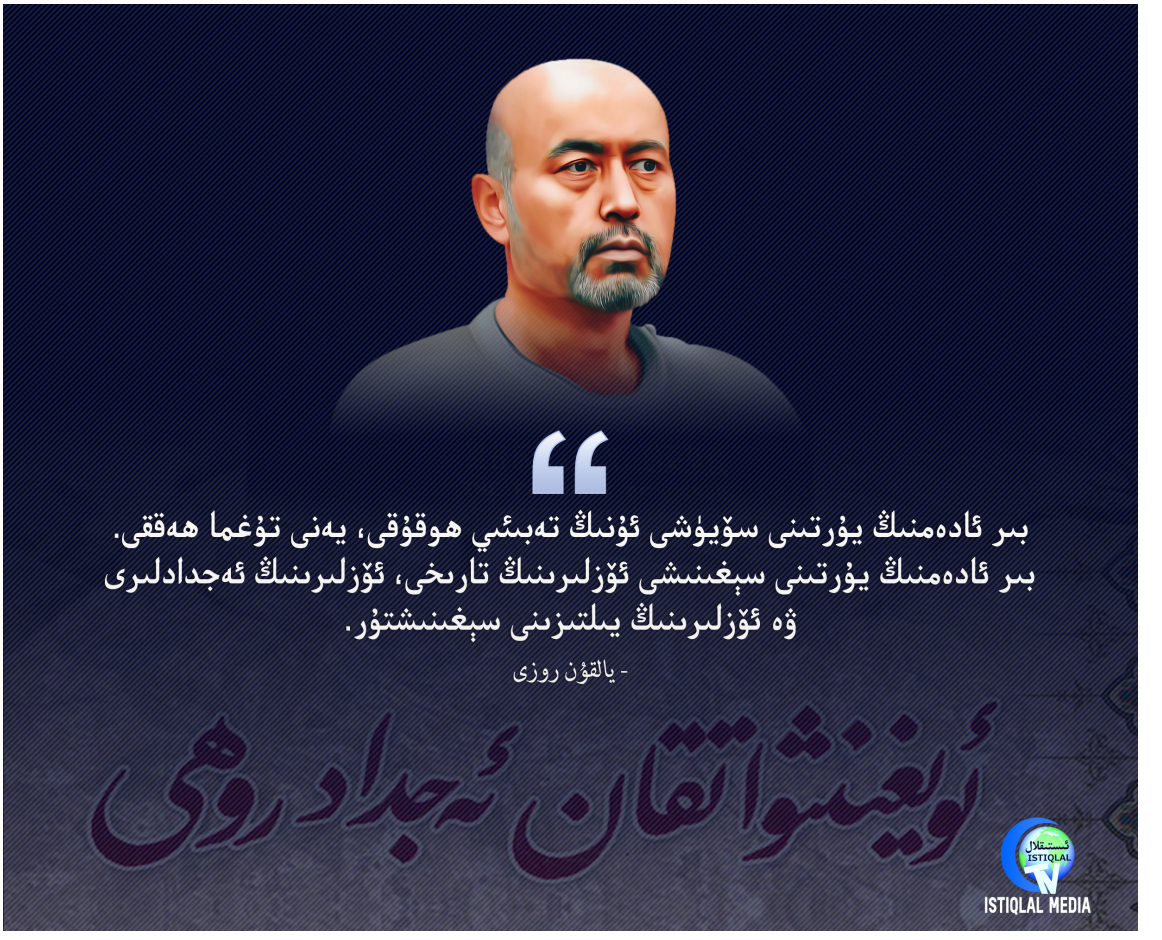
بىر ئادەمنىڭ يۇرتىنى سۆيۈشى ئۇنىڭ تەبىئىي ھوقۇقى، يەنى تۇغما ھەققى.
بىر ئادەمنىڭ يۇرتىنى سېغىنىشى ئۆزلىرىنىڭ تارىخى، ئۆزلىرىنىڭ ئەجدادلىرى
ۋە ئۆزلىرىنىڭ يىلتىزىنى سېغىنىشتۇر.
- يالقۇن روزى
ئۇيغۇتشۇناتقان ئەجدادۋەھى
ISTIQLAL MEDIA

مەنبەلەر

http://istiqlalhaber.com/page/news/3582
https://istiqlalhaber.com/page/news/3596
https://istiqlalhaber.com/page/news/3595
http://istiqlalhaber.com/page/news/3275
https://istiqlalhaber.com/page/news/3651
http://istiqlalhaber.com/page/news/3270
https://turkistantimes.com/ug/news-14573.html
https://istiqlalhaber.com/page/news/3608
http://istiqlalhaber.com/page/news/3650
http://istiqlalhaber.com/page/news/3645
http://istiqlalhaber.com/page/news/3656
https://turkistantimes.com/ug/news-14597.html

ئىستىقلال ئاۋازى

شەرقىي تۈركىستاندا نېمىلەر يۈز بېرىۋاتىدۇ؟

بۇ ھەقتىكى خەۋەرلەرنىڭ قايسىسى راست، قايسىسى يالغان؟

ژۇرنىلىمىز ئىشەنچلىك، نوپۇزلۇق خەۋەر مەنبەلىرى ۋە تىرىك شاھىتلارنىڭ گۇۋاھلىقى ئارقىلىق، نۆۋەتتە شەرقىي تۈركىستان خەلقى باشتىن كەچۈرۈۋاتقان زۇلۇملارنى، خىتاينىڭ ئىنسانىيەتكە قارشى جىنايەتلىرىنى، شۇنداقلا ئۇلارنىڭ بۇ ھەقتىكى يالغان ئۇچۇرلىرىنى ۋە كۆز بويامچىلىقىنى دۇنياغا ئاشكارىلاشنى نىشان قىلىدۇ.

باش مۇھەررىر	ئابدۇلۋارىس ئابدۇلخالىق
تەھرىر	يۇسۇپجان قۇرۇم
لايىھەلىگۈچى	ئۆركەش
بەتچىك	ئىرشات سەرھان
ھەجۋىي رەسىم	رەدۋا ئادىل
نەشر قىلغۇچى ئورۇن	شەرقىي تۈركىستان ئاخبارات ۋە مېدىيا جەمئىيىتى
نەشر تۈرى	ئايلىق ئاخبارات ژۇرنىلى
ئادرېس	Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dükkan 2 Sefaköy Küçükçekmece İSTANBUL

info@turkistanmedia.com
www.istiqlalhaber.com
www.istiqlalmedia.com
+90 212 540 31 15
+90 553 895 19 33
+90 541 797 77 00